

Projecte de millora i ampliació

Nou Parc del Batà

Projecte de millora i ampliació del nou parc del Batà.
Dossier informatiu.
Març de 2023.

 **bipolaire
arquitectos**

ÍNDEX DE CONTINGUTS

Pàg. 4	1. Descripció del projecte	Pàg. 5	2. Àmbits d'actuació
Pàg. 6	3. Justificació de la proposta	Pàg. 10	4. Ús de l'espai
Pàg. 15	5. Materialitat		

ÍNDEX D'IMATGES

Pàg. 8	Plànol d'usos	Pàg. 12	Plànol de Murals
Pàg. 16	Plànol de Paviment	Pàg. 18	Plànol de Mobiliari Urbà
Pàg. 20	Plànol de Vegetació		

1. Descripció del projecte

La proposta té com a punt de partida l'avantprojecte inclòs en els plecs de l'Ajuntament de Muro per al “contracte de serveis de redacció del projecte d'obres, estudi de seguretat i salut, direcció de l'obra, així com la coordinació de la seguretat i salut”. La proposta que aportem recull les conclusions d'aquest avantprojecte i les pren com a punt de partida per a la solució final d'ordenació de l'espai urbà. S'ha tingut en compte els estudis arqueològics realitzats i s'aporten modificacions necessàries.

El disseny dels espais comuns de les nostres ciutats són una tasca de primer ordre per tal de definir una ciutat més justa i igualitària. Són els llocs d'ús als que totes les persones poden accedir per igual, generant un servei públic que no depèn de la renda econòmica, sinó que generen una espècie de renda urbana d'equilibri.

Des de fa uns anys vivim l'inici d'un canvi de model urbà on trobem grans impulsos cap a una ciutat diferent, com són les Agendes Urbanes 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Entre aquests objectius, destaquem l'ODS 11, que busca ciutats i comunitats sostenibles que milloren la mobilitat, asseguruen l'accés a habitatge i serveis, i que es planifiquen i gestionen de manera participativa.

Aquest projecte, que ha partit de la col·laboració entre agents per tal de garantir un espai que incorpore criteris ciutadans, suma aquests criteris a les necessitats en matèria de sostenibilitat i justícia social.

Els objectius principals de la proposta són la millora i l'ampliació del Parc del Batà mitjançant la remodelació completa del parc i el desenvolupament i reconversió del solar adjacent a l'actual parc.

2. Àmbit d'actuació

La intervenció proposada se situa a la Vila de Muro, en la zona del centre històric, sent l'àmbit d'actuació del projecte el parc existent, Parc del Batà, així com el solar adjacent per a la seua reconversió en nova zona verda.

L'àmbit d'actuació per a la nova zona verda compta amb una superfície d'actuació aproximada de 4.780 m² i forma part de dues àrees d'actuació:

Actuació 1: Nova zona verda del Batà. La nova zona verda inclou el parc existent (Parc del Batà), amb una superfície aproximada de 4.769,72 m². Aquest espai pretén ser un espai natural d'ús públic, i que es convertisca en el cor de l'entorn i un element icònic del municipi.

Actuació 2: Urbanització del carrer del Batà amb una superfície de 1.538,48 m². Comprén la urbanització total del carrer i la seua transformació en un espai de prioritat per als vianants. Es planteja la recuperació històrica dels elements patrimonials (mur medieval, séquia elevada) i la seua recuperació o reconstrucció

3. Justificació de la proposta

L'àrea d'actuació es troba en el centre històric del municipi. Es tracta de la zona de pas entre la plaça el Matzem, el centre de salut i l'ajuntament. El carrer del Batà és l'element de connexió d'aquests llocs, connecta transversalment també amb l'avinguda del País Valencià, i conté elements patrimonials d'alt valor cultural que s'han de respectar: el mur de tapial d'origen medieval, actualment cobert pels murals d'autors valencians de gran valor per a la ciutadania, i la séquia del Batà elevada.

El Parc del Batà s'ampliarà amb el solar adjacent que conté, també, elements a respectar, tal com la continuació del mur de tapial, murs construïts de pedra en sec, un pou, que separen amb els habitatges que recauen sobre ell, i que contenen diverses restes arqueològiques de diferents èpoques que cal fer valdre, així com arbrat consolidat.

La proposta s'entén de manera integrada a l'entorn i del paisatge existent, generant connectivitat urbana i permeabilitat del nou Parc del Batà amb l'entorn (carrer del Batà, solar adjacent que s'utilitzarà per a ús d'aparcament, proximitat al centre de salut, ajuntament i plaça el Matzem). A més, la proposta preserva el patrimoni existent i el fa valdre, donant nous usos a l'espai i fent-lo accessible.

A més, s'incorporen aspectes de perspectiva de gènere (espais de cures, foment de l'autonomia, eliminació de barreres, permeabilitat visual...), així com aspectes mediambientals de foment de la biodiversitat i gestió de l'aigua, i com aspectes de salut urbana (activitats saludables, confort tèrmic i acústic, millora de la qualitat d'aire de la zona, connexió amb el centre de salut mitjançant un carrer de prioritat per a vianants...).

La nova zona verda s'entén com un nou espai públic comunitari. Els espais públics des del vessant dels comuns urbans, parteixen d'un model d'entorns urbans que van més enllà de la seua vocació d'espais de trobada, obrint-se als processos de reproducció social que cerquen el benestar social comú.

Aquesta perspectiva dels comuns urbans vinculats als espais públics, com ara els parcs municipals, tenen la possibilitat de: per un costat, ampliar l'ús social que el veïnatge pot fer dels seus entorns més pròxims, vinculant les xarxes veïnals amb els espais públics de la ciutat i ampliant les seues possibilitats com agents articuladors d'activitats als entorns urbans. Per altre costat, aquestes xarxes de relacions realitzen una gestió participada dels usos a l'espai públic, i per tant van aportant noves formes de significar els espais públics.

Aquest punt de partida des d'un model dels comuns urbans, propera a les necessitats del seu entorn més immediat i sustentat per una xarxa d'agents socials (entitats socials, veïnals, educatives, culturals...), que van enriquint les infraestructures amb projectes, activitats...i dotant així d'un contingut de cures els entorns urbans. Aquest model a la llarga ha d'anar cap a espais públics sostenibles, de benestar, millorant així la qualitat de vida.

Es tracta de pràctiques de cooperació que, portades a terme des de les metodologies participatives, van aprofundint en la gestió democràtica dels espais urbans públics, posant en el centre a les persones i el benestar des d'aquest vessant col·lectiu.

El Parc del Batà de Muro, pels seus condicionants naturals, patrimonials i històrics, esdevé un espai qualificat per fer un ús social d'aquest vinculat als comuns urbans. En aquest sentit, tant els béns patrimonials com naturals (vegetació, aigua...), poden donar peu a un programa d'usos que de manera cooperativa poden ser gestionats aprofundint en aquests valors i produint altres nous. Ací incorporem la potència d'innovació social en facilitar un espai de participació vinculat a la gestió cooperativa d'usos comuns. Així, la xarxa social esdevé un agent col·lectiu que pot tindre a la llarga la capacitat no sols de gaudir d'un entorn de qualitat sinó també de donar-li un major ús, més autònom, que possibilita la incorporació de noves solucions a les necessitats urbanes i socials que van sorgint en l'entorn més pròxim.

Per tant, aquesta proposta cerca establir al voltant del Parc del Batà una infraestructura social mitjançant les metodologies participatives. Aquesta infraestructura tindria com a objectiu fer de l'espai públic el centre de les activitats col·lectives i ajudar a crear una xarxa comunitària. Així mateix, aquesta xarxa comunitària tindria la possibilitat de participar col·lectivament en l'espai, obrint a noves propostes i dotant-lo de significat i qualitat.

La proposta per al nou Parc del Batà pretén tindre un gran impacte en les possibilitats d'ús de l'espai resultant. Per a això, ja en la fase de concurs, es plantegen una sèrie d'usos integrats en la proposta física que permeteren la comprensió de les possibilitats de l'espai. Els usos són els següents:

- **Pas cobert de connexió del parc amb l'Ajuntament:** aquest és un element que dignifica una de les connexions principals del parc, generant un pas cobert que puga protegir de

les inclemències del temps i, al mateix temps, si es planteja fer una coberta productiva, aquesta podria ser tant una coberta vegetal o de plaques solars, com una que combine elements verds i les plaques.

- **La micro-plaça:** aquest espai és un rebedor en l'entrada de l'Ajuntament que normalment estarà aïllat del parc, però que en determinats moments es pot obrir, per exemple per a xicotetes activitats culturals com a exposicions a l'aire lliure, espai de suport per a activitats grans fetes a l'escenari ...

- **Jardí sensorial:** espai de jardí que es planifica de manera que puga ser atractiu per a tots els sentits, que treballa el tacte, les olors, els sons, els colors... i que siga part d'un ambient inclusiu i d'aprenentatge que es pot estendre en tot el parc.

- **Espai de salut intergeneracional:** zona del parc que pot combinar màquines de gimnàstica bio saludable per a gent gran amb altres per a gent jove, tipus cal·listènia, que pot funcionar amb monitors en determinats moments.

- **Espai d'estar i jugar:** l'element central de la part alta del parc, un espai multiús per a usos quotidians i autònoms, on la gent pot vindre a passar l'estona, on poden fer una celebració amb els seus fills, però també on es poden fer activitats més programades, tant per l'ajuntament com per entitats socials del municipi. D'altra banda, aquest espai, pot tindre una vegetació i disseny enfocat a ser una Solució Basada en Naturalesa, que puga incrementar la biodiversitat i que se sume a la gestió de l'aigua que caracteritza el parc.

- **L'escenari i l'avantsala:** l'escenari és el cor de l'activitat cultural, molt relacionat amb el recorregut sociocultural que exposem després. Té també una avant sala que pot fer que es desenvolupen espectacles de diferents escales, una menor de cara a l'avantsala i una major de cara en la Plaça-plaça. En aquests espectacles de major escala, l'avantsala pot actuar com a espai de bambolines.

- **Recorregut sociocultural:** aquest és l'espai que connecta les dues cotes del parc i que aprofitem per a generar un recorregut que incorpore els murals característics del *Batà i permeta veure els elements patrimonials arqueològics també definitoris de l'espai. Aquest recorregut conté també una terrassa, un bar i un espai de magatzem.

- **Plaça-plateja:** l'element central del parc, pot funcionar com una plaça, com un espai de trobada del dia a dia, com a espai d'ús espontani amb un funcionament típic de parc, però també es pot convertir en la platea de l'escenari per a espectacles de major escala.

- **Jardí inundable** - la zona tranquil·la: una zona que funciona com a espai de gestió de l'aigua de pluja i que permet poder ser inundat, però que quan no ho està, és un xicotet bosc, un espai una mica més aïllat, més tranquil, per a un ús totalment espontani.

Plànol d'usos »

4. Ús de l'espai.

Exposats aquests usos, hi ha certes característiques que haurien de potenciar l'ús de l'espai. En primer lloc, la vinculació del parc a l'ús social de l'espai. Amb això volem dir que el parc genera una infraestructura que possibilita l'ús relacionat amb diferents moments socials. Per a això, el parc dissenya una sèrie d'espais que ofereixen elements que permeten tant els usos quotidians i espontanis, com uns altres més planificats. D'aquesta manera assegurem que pugui haver-hi una àmplia diversitat de persones usuàries, tant aquelles que gaudeixen de l'espai en el seu dia a dia, bé per la seua proximitat o pels usos que ofereix, com aquelles que acudeixen de manera puntual a activitats multitudinàries programades. Un altre element que ha de potenciar l'ús de l'espai és la intergeneracionalitat. Aquesta es defineix com la capacitat de posar en contacte els interessos de persones de diferents edats, fent que aquestes puguin conviure en l'espai públic en termes d'igualtat i sent visibles les unes per a les altres. L'espai públic té gran facilitat per a adaptar-se a les necessitats de les famílies amb fills en edat infantil o preadolescent, definint espais controlats de joc, però li és més complex adaptar-se a les necessitats de les persones adolescents, que necessiten un espai molt actiu, així com a les persones majors, que necessiten un espai molt més tranquil. La intergeneracionalitat intenta buscar punts de contacte entre aquestes necessitats, proposant zonificacions de l'espai per a aquells usos menys compatibles i plantejant la convivència d'aquells compatibles.

En el nostre cas plantejem dues zones clarament diferenciades, una més activa en la part alta del parc i una més passiva en la part baixa, unides totes dues per la frontissa que genera el recorregut que les uneix i la zona de bar i terrassa com a ús de transició. La conformació del disseny de cada zona fa que les persones usuàries puguin triar l'espai a utilitzar dependent de les seues necessitats, entenent que aquestes poden ser, a més, canviants.

La perspectiva de la inclusió serà també un element determinant en l'increment de l'ús social de l'espai. Aquesta inclusió incorpora dif-

erents elements: la perspectiva de gènere i de cures; generar un espai protegit del trànsit, segur per a totes les edats, amb una il·luminació adequada; un espai multifuncional que abaste l'oci, l'activitat física, la recreació i el descans; definir un espai apte per a ser jugat per totes les capacitats, que incorpore l'accessibilitat universal amb elements com els pictogrames, textos en braille, elements de joc d'ús universal. De la mateixa manera es planteja un espai que, en el màxim possible, siga totalment accessible, com a mínim en la connexió entre les diferents cotes i de manera que el recorregut cultural que determina el centre del projecte, siga al seu torn un element de connexió.

El següent element que té capacitat d'elevat el nivell d'ús de l'espai és definir un espai saludable. La manera més senzilla de reconèixer aquest espai saludable és per la vinculació del projecte a un espai actiu, que permet un ús associat a l'activitat física, al joc, a l'esport, a elements bio saludables ... Però també és important la creació d'un espai saludable per se, la creació d'un pulmó verd, amb una important vocació de millora ambiental centrada en les Solucions Basades en Naturalesa, la gestió sostenible de l'aigua, reducció de la petjada de CO₂... Tindre la capacitat de triar un espai públic que és sa en si mateix, hauria d'incrementar les possibilitats d'ús d'aquest.

Per a finalitzar, tenim la part patrimonial i cultural de l'espai projectat. Aquests elements milloren la possibilitat d'ús, ja que són elements únics, que no es troben en altres espais de la ciutat, tant aquells elements estàtics (els murals literaris, els murs de tapial, les excavacions arqueològiques) com els més dinàmics (escenari, avantsala). Aquests elements de l'espai provocaran un ús vinculat a ells i que no té competència en el municipi, al contrari, haurien de ser espais que generen sinergies amb altres existents.

Vistes aquestes capacitats de generar un espai vinculat a uns majors i millors usos socials, no hem d'oblidar la relació que això té amb la possibilitat de crear un espai que siga per-

cebut per les persones i entitats del municipi com un espai propi. Un lloc del qual poden apropiarse, en el qual poden influir i del qual poden obtenir experiències. Aquest lloc al seu torn, pot ser un element didàctic de primer ordre en el qual totes aquestes diferents capes s'expliquen i servisquen d'exemple real per a una didàctica urbana, cultural i social.

Això ens planteja la possibilitat de veure el parc com una infraestructura social, vinculada a la societat de Muro, a les persones de totes les edats i condicions, a les entitats socials, a la mateixa administració. Un espai en el qual tots aquests elements es combinen, dialoguen i arriben a acords sobre l'ús de l'espai, com entendre'l i com compartir-lo.

Tot això genera un espai altament innovador, des de la mateixa concepció del projecte que defineix l'espai com un comú urbà, pròxim a les necessitats del seu entorn més immediat i sustentat per una xarxa d'agents socials (entitats socials, veïnals, educatives, culturals...), que van enriuint les infraestructures amb projectes, activitats...i dotant així d'un contingut a l'espai urbà. Aquest model a la llarga ha d'anar cap a espais públics sostenibles, de benestar, millorant així la qualitat de vida, sent un element que influísca en la "renda urbana" de la ciutadania de Muro, en el qual puguen trobar serveis i possibilitats d'usos no vinculades, que no impliquen transaccions econòmiques i se centren a crear equilibri entre la ciutadania.

Inclusió - Intergeneracionalitat - Gènere - Salut - cultura

ESPais DE CURES

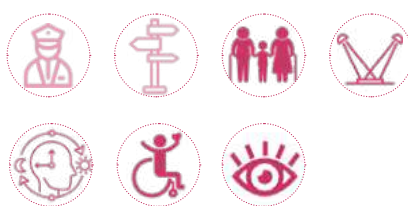
Equipaments bàsics

Lavabos.
Fonts per a beure.
Bancs i taules adaptades.

Espais multifuncionals:

Àrees de jocs infantils.
Àrees de descans i relaxació amb mobiliari inclusiu.
Camins.
Àrea de cafeteria per a totes les edats
Àrees amb ombra (pèrgola, arbres, aigua) i amb sol.
Zona multifuncional.

ESPais PER A L'AUTONOMIA

Accessibilitat i seguretat per a tots els col·lectius

Camins marcats amb paviment inclusiu.

Camins per a diferents ritmes de moviment per a una circulació segura.

Bona il·luminació de camins i de les àrees d'esplai.

Permeabilitat física i visual de l'espai.

Activació del parc amb la presència de persones en tot moment.

Mobiliari i jocs adaptats i inclusius.

ESPais D'APRENTATGE

Foment de l'aprenentatge a través dels elements del parc per a la gestió d'aigua,

senyalística de les espècies botàniques, punts d'informació ambiental i de la gestió de la jardineria.

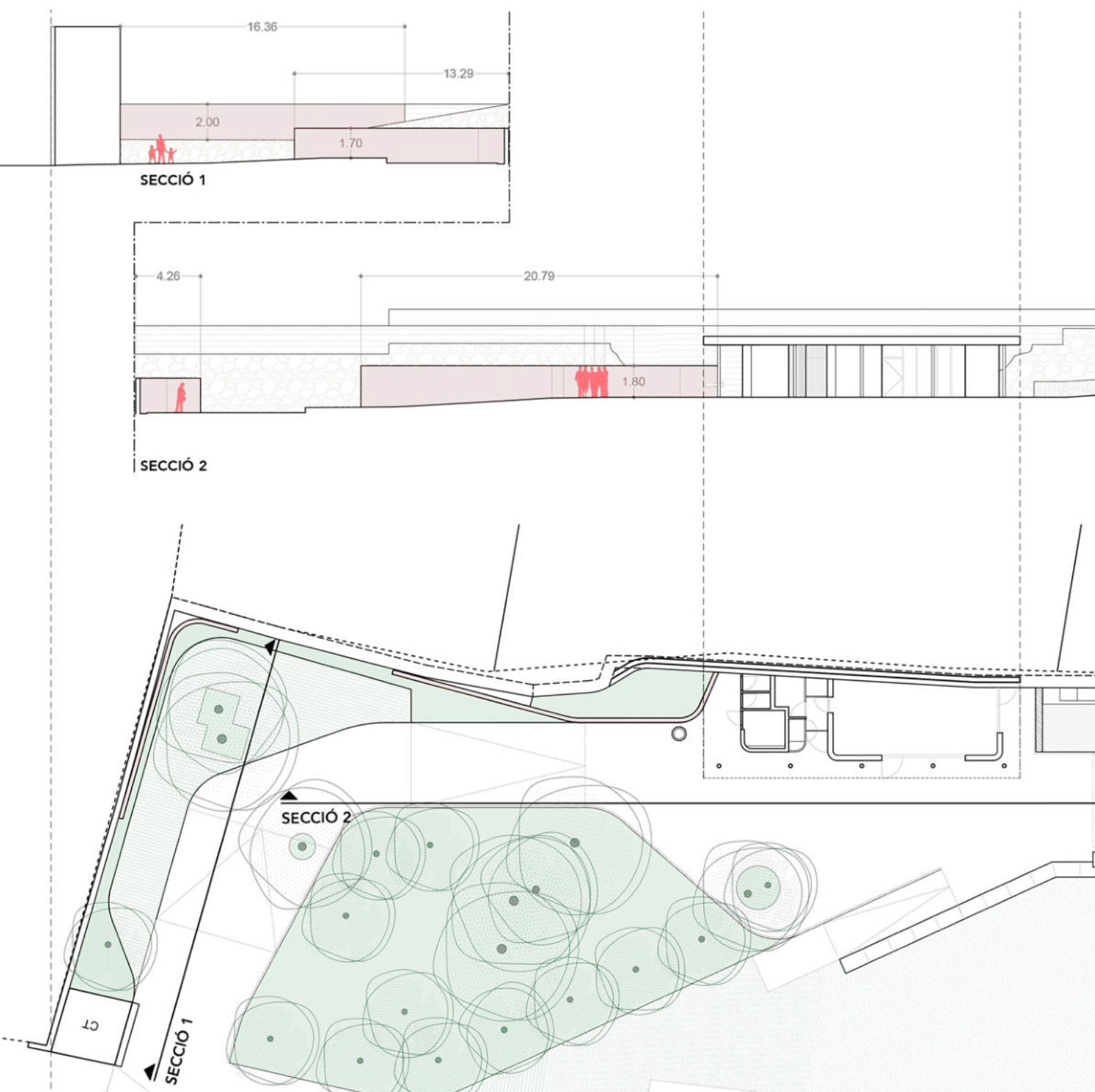
Jardí sensorial.

Elements de senyalística amb informació urbana.

Espais de jocs infantils vinculats al foment de l'autonomia, l'esport, i el goig de la naturalesa.

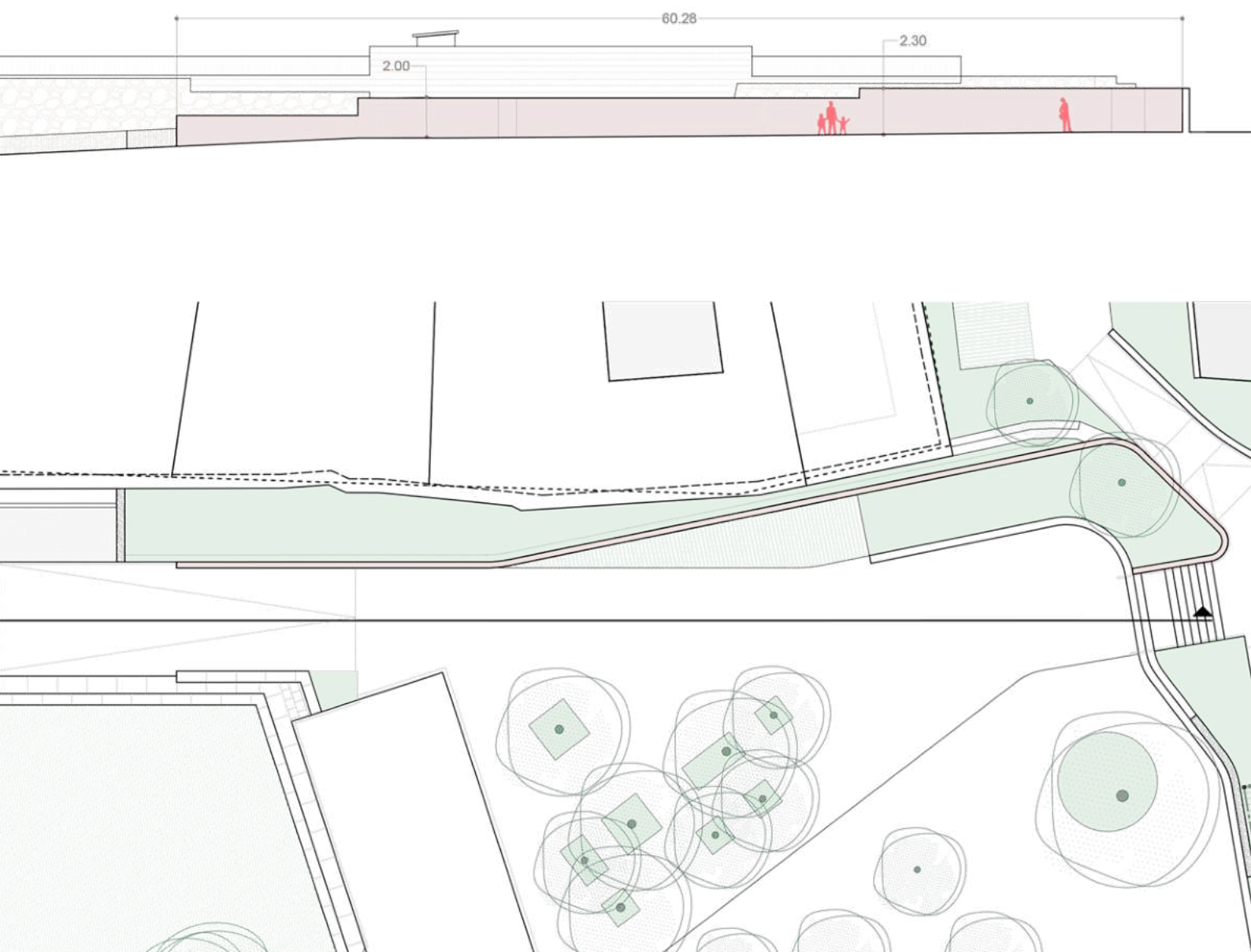
El nou emplaçament dels murals del Batà

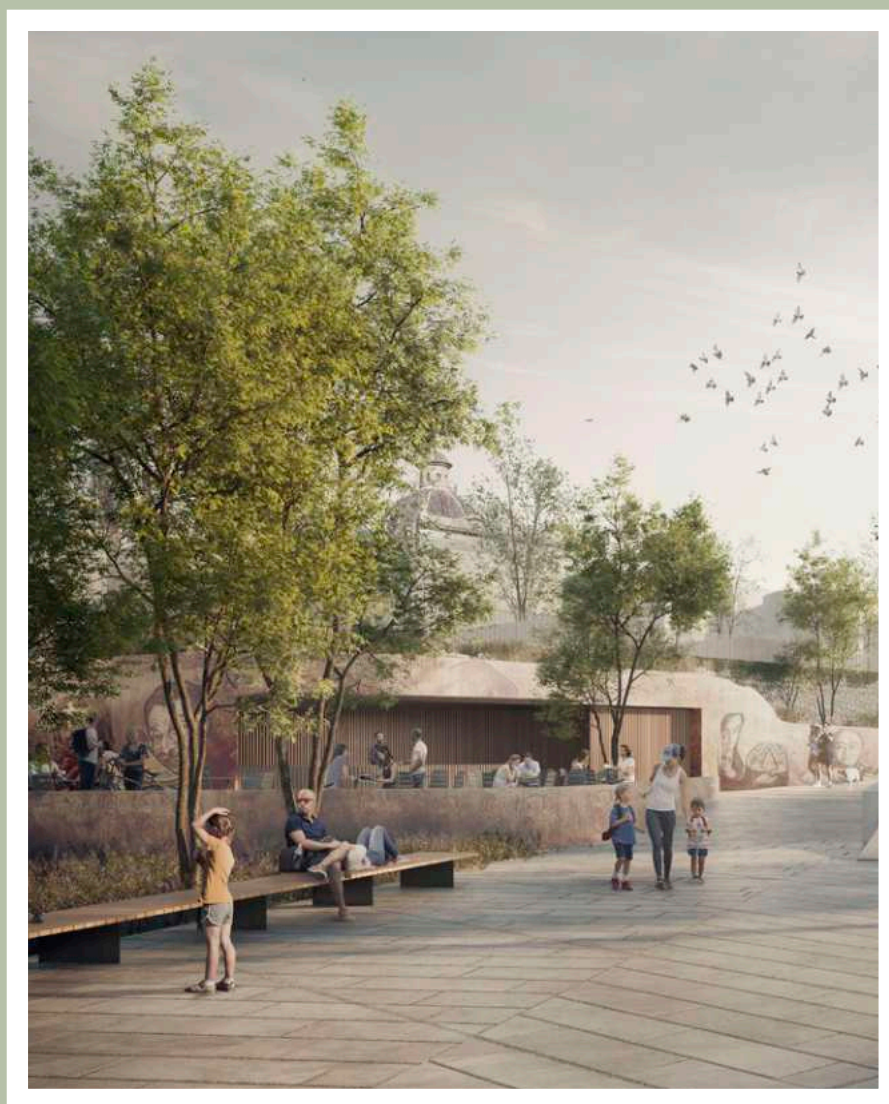
És innegable que els murals que han acompanyat al carrer del Batà durant els últims anys, han generat un espai de referència que ha fet valdre tant la literatura en llengua valenciana com als seus autors i autores. És per això que el nou projecte del parc dona als murals un espai privilegiat per a la seua reposició, sent el fons de perspectiva del projecte i l'element generador del concepte de l'espai públic

del nou parc del batà. Un dels aspectes clau de la proposta és que siguin visibles des de cada punt del parc i del carrer de batà i que estiguen presents a tot el recorregut per a vianants que es crea al parc. Aquest nou emplaçament s'inicia al mateix lloc que el recorregut de vianants que hem anomenat recorregut cultural, a la part baixa del parc i crea un llenç de 210 m² aproximadament, que acompanya a tota la puada a la part alta del parc combinant-los amb altres elements i usos com la zona de pic-nic, l'espai de jocs o els elements patrimonials trobats a les excavacions arqueològiques.

Plànol de murals «

Pavimentació, mobiliari urbà, vegetació

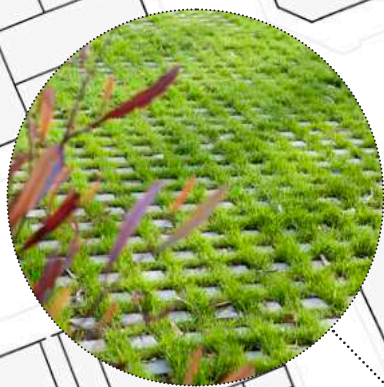
5. Materialitat

A continuació incloem els plànols explicatius de la materialitat del projecte. Aquest concepte de materialitat fa referència a tots els elements físics que componen el parc, en aquest cas hem treballat sobre 3 categories:

Pavimentació: els elements que componen els paviments que, en el projecte pretenen la creació de superfícies amb la continuïtat més gran possible, unificant el carrer Batà i el parc del Batà en un únic espai públic i combinant espais filtrants que es permeten l'aparició de vegetació, amb altres que generen una plataforma homogènia destinada a una alta ocupació o pas de vehicles de manteniment. Fins i tot, en certs moments, els materials de pavimentació podran convertir-se també en elements de contenció donant pas a grades i talussos generant un espai amb continuïtat visual.

Mobiliari urbà: aquesta categoria inclou tots els elements d'ús i condicionament de l'espai com bancs, papereres, lluminàries, jocs, elements biosaludables... Com ja s'ha comentat, el projecte pretén que tots els elements referits definisquen un espai centrat en l'accessibilitat universal i la inclusió al mateix temps que es busquen materials que en fabricació i/o manteniment siguin el més sostenible possible.

Vegetació: L'estratègia de vegetació pretén recuperar el paisatge típic de ribera de l'antiga xopera. Aquesta vegetació s'adaptarà a la zona del parc on es trobe poden ser una combinació d'arbrat i arbustos o de plantes de flor i aromàtiques o una zona de vegetació de ribera per l'àrea de biorentació. En tots els casos es pretén que el catàleg d'espècies que finalment s'utilitzi prengui com a referència les espècies properes al territori, adaptades al lloc i a les condicions hídriques de l'entorn, sense espècies que potencien al·lèrgies i es generi un espai amb alta biodiversitat.

PAVIMENT FILTRANT
MOLT VEGETAT

CENTRE DE
SALUT

Plànol de paviments »

AJUNTAMENT

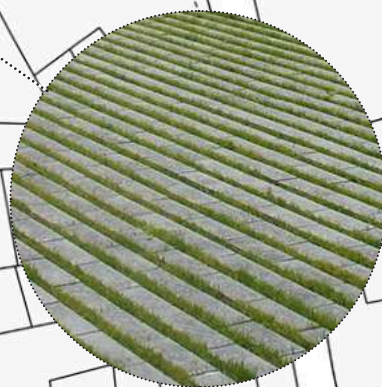
(IMATGE DE REFERÈNCIA
D'ELEMENTS DE CONTENCIÓ DE
ZONES ENJARDINADES)

GRADES

PLAÇA EL MATZEM

PAVIMENT FILTRANT VEGETAT

PAVIMENT FILTRANT VEGETAT

Plànol de mobiliari urbà

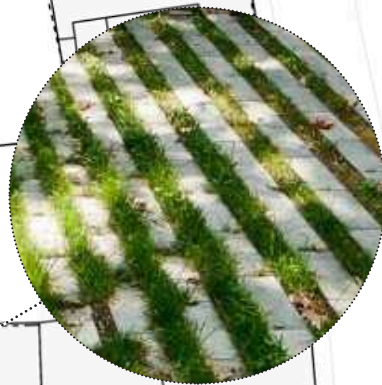
PLAÇA EL MATZEM

CENTRE DE
SALUT

Plànol de vegetació

PLAÇA EL MATZEM

